

Makarenko, A. V. "Mytna reforma: poshuk optimalnoi kontseptsii" [The Customs Reform: Searching for the Optimal Conception]. LEX PORTUS. 2017. https://lexportus.net.ua/vipusk-2-2017/makarenko_a_v_mytna_reforma_poshuk_optymalnoi_kontseptsii.pdf

Oftsiiyni sait Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. <http://sfs.gov.ua/>

Oftsiiyni sait Orhanizatsii za demokratiu i ekonomichnyi rozvytok. GUAM. <https://www.guam-organization.org/>

Oftsiiyni sait Svitovoi orhanizatsii torhivli - WTO. <https://www.wto.org/>

Oftsiiyni sait Vsesvitnoyi mytnoi orhanizatsii. <http://www.wcoomd.org/>

Oftsiiyni sait Yevropeiskoho biuro z pytan borotby z shakhraistvom – OLAF. https://ec.europa.eu/anti-fraud/home_en

Shamborovskyi, H. O. "Reformuvannya mytnoi sluzhby v Ukraini v umovakh yevropeiskoi ekonomichnoi in-tehratsii" [Reforming of Ukrainian Customs Service in the Terms of the European Economic Integration]. Investysii: praktyka ta dosvid. 2016. http://www.investplan.com.ua/pdf/18_2016/6.pdf

Storozhuk, Yu. O. "Derzhavna stratehiia rozvytku mytnoi polityky v umovakh yevrointehratsii" [State Strategy for the Development of Customs Policy in the Context of European Integration]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy (ekonomika, pravo)*, no. 1 (2014): 259-266.

УДК 338.14; 614.2
JEL: E66; F01; F63; I18

COVID-19 ЯК ГЛОБАЛЬНА КРИЗА В УМОВАХ НОВОЇ СОЦІОЕКОНОМІЧНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

©2020 ЧЕПЕЛЮК М. І.

УДК 338.14; 614.2
JEL: E66; F01; F63; I18

Чепелюк М. І. COVID-19 як глобальна криза в умовах нової соціоекономічної реальності

Пандемія COVID-19 стала викликом для світової спільноти та призвела до різкого спаду в економіках багатьох країн світу. У січні 2020 р. МВФ заявив, що світ чекає нова Велика депресія, оскільки спостерігається тренд, подібний до ситуації 1920-х років. Так, за прогнозами, темпи економічного зростання в Східній Азії та Тихоокеанському регіоні до кінця 2020 р. знизяться до 0,5% і сягнуть найнижчого рівня з 1967 р., що стане відображенням потрясіння, пов'язаних з пандемією. У Китаї вкрай обмежувальні заходи призвели до майже повної зупинки ділової активності в деяких секторах і регіонах. Очікується, що зростання економіки Китаю за результатами 2020 р. сповільниться до 1%. Економічна активність у решті країн Східної Азії та Тихоокеанського регіону, за прогнозами, скоротиться на 1,2% у 2020 р. та відновиться до 5,4% у 2021 р. Економічні наслідки пандемії COVID-19 згубно позначилися і на країнах Європи та Центральної Азії, де прогнозується за результатами 2020 р. загальний спад на 4,7%. На Близькому Сході та в Північній Африці прогнозується спад економічної активності на 4,2% через розвиток пандемії та обвал ринку нафти. У Південній Азії, у результаті заходів щодо пом'якшення наслідків пандемії та обвалу світового попиту, різко впали обсяги промисловості, сфери послуг і торговельної діяльності. Наслідки пандемії та різке падіння світових цін на сировину було нищівним ударом для країн Латинської Америки та Карибського басейну. Різке уповільнення економіки США та Китаю порушило ланцюги поставок до Мексики і Бразилії та спричинило різке падіння експорту з Чилі та Перу. Спад туризму також мав негативні наслідки. Такі статистичні дані підтверджують думку багатьох провідних науковців світу щодо того, що результатом пандемії COVID-19 стане зниження рівня гіперглобалізації світової економіки. Окрім того, ймовірно також стане відхід від глобалізації, орієнтованої на США, і перехід до глобалізації, орієнтованої на Китай.

Ключові слова: COVID-19, глобалізація, спад економічної діяльності, обвал ринків, соціоекономічна реальність.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-10-29-35>

Табл.: 1. **Бібл.:** 8.

Чепелюк Маргарита Ігорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: chepeliuk.margo@gmail.com

UDC 338.14; 614.2
JEL: E66; F01; F63; I18

Chepeliuk M. I. COVID-19 as a Global Crisis in the New Socio-Economic Reality

The COVID-19 pandemic has become a challenge for the global community and has led to a sharp downturn in the economies of many countries around the world. In January 2020, the IMF said that the world is heading towards a new Great Depression, as there is a trend similar to the situation of the 1920s. Hence, according to forecasts, the rate of economic growth in East Asia and the Pacific region by the end of 2020 will decrease to 0.5% and will reach the lowest level since 1967, being a reflection of the shocks associated with the pandemic. In China, extremely restrictive measures have led to an almost complete halt in business activity in some sectors and regions. China's economic growth is expected to slow to 1% in 2020. Economic activity in the rest of East Asia and the Pacific region is projected to decline by 1.2% in 2020 and will recover to 5.4% in 2021. The economic consequences of the COVID-19 pandemic have had a detrimental impact on the countries of Europe and Cen-

tral Asia, with the overall recession to 4.7% as forecasted for 2020. In the Middle East and North Africa, a 4.2% decline in economic activity is forecasted, because of the development of the pandemic and the collapsed oil market. In South Asia, as a result of measures to mitigate the effects of pandemics and collapse of global demand, have sharply fallen the volumes of industry, services and trade activities. The effects of the pandemic and the drastic fall in global commodity prices was a crushing blow for Latin American and Caribbean countries. A sharp slowdown in the economies of U.S. and China has disrupted supply chains to Mexico and Brazil and caused a stark drop in exports from Chile and Peru. The downturn in tourism has also had negative consequences. Such statistics confirm the opinion of many leading scholars in the world that the result of the COVID-19 pandemic will be a decrease in the level of hyperglobalization of the world economy. In addition, a move away from U.S.-oriented globalization and a shift toward China-oriented globalization will also be likely.

Keywords: COVID-19, globalization, recession of economic activity, collapse of markets, socio-economic reality.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 8.

Chepeliuk Marharyta I. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Business and Economic Analysis, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: chepeliuk.margo@gmail.com

Криза COVID-19, як її вже назвали вчені, стала викликом для світової спільноти та призвела до різкого спаду в економіці багатьох країн світу. Ще у січні МВФ [1] прогнозував на 2020 р. глобальне зростання економіки в 3,3%. Проте лише за квартал світ кардинально змінився, і вже за базовим прогнозом до кінця 2020 р. відбудеться скорочення світового ВВП на 5,2%. Цей спад стане найглибшим з часів Другої світової війни, а скорочення обсягів виробництва на душу населення буде характерним для найбільшої частки країн з 1870 р. [8]. Швидке зростання числа випадків захворювання COVID-19 разом із прийняттям широкого спектра заходів з метою уповільнити поширення вірусу призвело до стрімкого гальмування економічної активності в багатьох країнах з ринком, що формується, та країнах, що розвиваються.

З початку 2020 р. у МВФ заявили, що спостерігається тренд, подібний до часів Великої депресії 1920-х років, який закінчився крахом ринків в 1929 р. [1].

Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA) знову погіршила прогноз падіння пасажирських авіаперевезень у 2020 р. до минулорічного показника: тепер організація чекає «провалу» на 66% [6].

Перші макроекономічні підсумки 2020 р. є наслідком тенденцій минулого року. У 2019 р. зростання реального валового внутрішнього продукту в Україні сповільнилося до 3,2%. Багато в чому зниження динаміки було обумовлено падінням обсягів промислового виробництва у другому півріччі [5].

Промислове виробництво скорочується вже дев'ять місяців поспіль. У результаті ВВП України за підсумками січня 2020 р. скоротився на 0,5%. По суті, Україна увійшла в економічну

кризу ще до глобальних потрясінь, пов'язаних з пандемією коронавірусу COVID-19. Далі все буде залежати від масштабів епідемії та реакції на неї влади і бізнесу. Якщо держава вирішить посилити карантинні заходи, падіння національної економіки може лише прискоритися [5].

Всесвітня рада з туризму та подорожей (WTTC) прогнозує втрати туристичної галузі у 2020 р. понад 22 млрд дол. [4].

Агенція Bloomberg прогнозує збитки світової економіки понад 5 трлн дол., хоча навесні 2020 р. мова йшла про 2 трлн дол. [8]. JPMorgan зафіксував спад економіки США у першому кварталі 2020 р. у 2%, у другому кварталі – 3%, у той час, як спад економіки Єврозони – 1,8% і 3,3% в ті ж самі періоди [6].

80 країн світу навесні звернулися до МВФ за фінансовою підтримкою задля уникнення дефолту [1; 8].

За прогнозами Єврокомісії показник ВВП у еврозоні знизиться на 7,75% у 2020 р. [8]. Наймасштабніше зниження очікує на Грецію – 9,7%, Італію та Іспанію – близько 9,4%. У Франції зниження, за прогнозами, складе 12,5%, зростання у 2021 р. – на 7,3%. ВВП Великої Британії впаде у 2020 р., на думку МВФ, на 10,2%, хоча раніше МВФ очікував зниження на 6,5%, а у 2021 р. – зростання на 6,3% [4–6].

Події другого триместру 2020 р. демонструють системні наслідки COVID-19 – пандемія, каталізація економічної кризи, яку в міжнародних наукових дослідженнях позначили як «криза COVID-19». У цілому різке посилення світових фінансових умов з початку спалаху вірусу в поєднанні з принциповим погіршенням економічних перспектив призвело до масштабного зсуву вліво в статистичному розподілі прогнозів світового зростання на рік вперед.

Швидке зростання числа випадків захворювання COVID-19 разом із прийняттям широкого спектра заходів з метою уповільнити поширення вірусу призвело до стрімкого гальмування економічної активності в багатьох країнах з ринком, що формується, і в країнах, що розвиваються. Багатьом країнам вдалося уникнути більш негативних наслідків завдяки масштабній підтримці за рахунок заходів податково-бюджетної та кредитно-грошової політики.

У 2020 р. прогнозується глобальне зростання – 4,9%, що на 1,9% нижче світового економічного прогнозу у квітні 2020 р. Пандемія COVID-19 мала більший негативний вплив на діяльність у першій половині 2020 р., ніж передбачалося, і відновлення очікується більш поступовим, ніж прогнозувалося раніше. У 2021 р. глобальне зростання прогнозується на рівні 5,4%. Загалом це призведе до того, що ВВП 2021 р. буде приблизно на 6,5% нижчим, ніж у прогнозах до COVID-19 у січні 2020 р. [1; 4; 6].

Усі країни, включно з тими, які, здавалося б, перевищили рівень інфекцій, повинні забезпечити належне забезпечення своїх систем охорони здоров'я. Міжнародне співтовариство має значно активізувати підтримку національних ініціатив, у тому числі шляхом фінансової допомоги країнам з обмеженими можливостями охорони здоров'я та спрямування фінансування виробництва вакцин у міру просування випробувань, щоб адекватні доступні дози були швидко доступні для всіх країн. Там, де потрібні блокування, економічна політика має продовжувати пом'якшувати втрати доходів бізнесу за допомогою значних, цілеспрямованих заходів, а також надавати підтримку підприємствам, які зазнають наслідків санкціонованих обмежень на діяльність. Там, де економіки відновлюються, адресну підтримку слід поступово «розмотувати» в міру відновлення, а політика повинна стимулювати підняття попиту та полегшення і стимулювати перерозподіл ресурсів за межі секторів, які, можливо, стануть меншими після пандемії.

Міцне багатостороннє співробітництво залишається важливим на багатьох фронтах. Допомога з ліквідністю терміново потрібна країнам, які стикаються з кризами в галузі охорони здоров'я та дефіцитом зовнішнього фінансування, у тому числі шляхом зменшення боргів та фінансування через глобальну мережу фінансової безпеки. Окрім пандемії, політики пови-

нні співпрацювати для врегулювання торгової та технологічної напруженості, яка загрожує можливому виходу з кризи COVID-19. Крім того, спираючись на рекордне падіння викидів парникових газів під час пандемії, політикам і урядам слід виконувати свої зобов'язання щодо пом'якшення наслідків зміни клімату, а також спільно працювати над збільшенням справедливо спланованого оподаткування викидів вуглецю або еквівалентних схем.

Прогнози реального ВВП по регіонах світу за даними Світового банку наведено в *табл. 1*.

За прогнозами, темпи економічного зростання в Східній Азії та Тихоокеанському регіоні впадуть у 2020 р. до 0,5% і виявляться на найнижчому рівні з 1967 р., що стане відображенням потрясіння, пов'язаних з пандемією. У Китаї вкрай обмежувальні заходи призвели до майже повної зупинки активності в деяких секторах і регіонах. Діяльність почала відновлюватися в березні, а станом на квітень промислове виробництво повернулося до зростання. Однак компанії стикаються з дефіцитом фінансування і падінням зовнішнього попиту, а відновлення послуг відстає.

Очікується, що економічне зростання Китаю у 2020 р. сповільниться до 1%, а у 2021 р. відновиться до 6,9%, оскільки там поступово нормалізується активність, коли в усьому світі лише починають скасовувати карантинні обмеження. Економічна активність в решті Східної Азії та Тихоокеанського регіону, за прогнозами, скоротиться на 1,2% у 2020 р. до відновлення в 5,4% у 2021 р. Серед основних економік регіону, за прогнозами, найбільші скорочення цього року очікуються в Малайзії (–3,1%), на Філіппінах (–1,9%) та і Таїланді (–5%). Це є наслідком внутрішніх зупинок, зниження рівня туризму, порушення торгівлі та виробництва, а також падінням фінансових ринків. Очікується, що економічна активність Індонезії у 2020 р. буде рівномірною, тоді як зростання В'єтнаму сповільниться до 2,8% [6].

Прогнозують спад економічної активності в деяких менших економіках, орієнтованих на експорт і туризм, з обмеженим простором для зменшення наслідків спалаху, таких як Камбоджа (–1%), Лаоська РДР (+1%), Фіджі (–4,3%) та на інших тихоокеанських островах. Зниження прогнозу в цих економіках пов'язане з високою залежністю цих країн від туризму, грошових переказів та експорту товарів. Основний ризик у

Прогнози реального ВВП по регіонах світу

Регіон світу	Рік					Різниця в процентних пунктах порівняно з прогнозами на січень 2020 р.	
	2017	2018	2019e*	2020f*	2021f*	2020f*	2021f*
1	2	3	4	5	6	7	8
Світові показники	3,3	3,0	2,4	-5,2	4,2	-7,7	1,6
Країни з розвинутою економікою	2,5	2,1	1,6	-7,0	3,9	-8,4	2,4
США	2,4	2,9	2,3	-6,1	4,0	-7,9	2,3
Зона євро	2,5	1,9	1,2	-9,1	4,5	-10,1	3,2
Японія	2,2	0,3	0,7	-6,1	2,5	-6,8	1,9
Країни з ринком, що формується, та країни, що розвиваються (EMDEs)	4,5	4,3	3,5	-2,5	4,6	-6,6	0,3
Експортери біржових товарів EMDEs	2,2	2,1	1,5	-4,8	3,1	-7,4	0,2
Інші EMDEs	6,1	5,7	4,8	-1,1	5,5	-6,2	0,3
Інші EMDEs за винятком Китаю	5,4	4,8	3,2	-3,6	3,6	-7,6	-0,8
Східна Азія та Тихоокеанський регіон	6,5	6,3	5,9	0,5	6,6	-5,2	1,0
Китай	6,8	6,6	6,1	1,0	6,9	-4,9	1,1
Індонезія	5,1	5,2	5,0	0,0	4,8	-5,1	-0,4
Таїланд	4,1	4,2	2,4	-5,0	4,1	-7,7	1,3
Європа та Центральна Азія	4,1	3,3	2,2	-4,7	3,6	-7,3	0,7
Російська Федерація	1,8	2,5	1,3	-6,0	2,7	-7,6	0,9
Туреччина	7,5	2,8	0,9	-3,8	5,0	-6,8	1,0
Польща	4,9	5,3	4,1	-4,2	2,8	-7,8	-0,5
Латинська Америка та Карибський басейн	1,9	1,7	0,8	-7,2	2,8	-9,0	0,4
Бразилія	1,3	1,3	1,1	-8,0	2,2	-10,0	-0,3
Мексика	2,1	2,2	-0,3	-7,5	3,0	-8,7	1,2
Аргентина	2,7	-2,5	-2,2	-7,3	2,1	-6,0	0,7
Близький Схід і Північна Африка	1,1	0,9	-0,2	-4,2	2,3	-6,6	-0,4
Саудівська Аравія	-0,7	2,4	0,3	-3,8	2,5	-5,7	0,3
Іран	3,8	-4,7	-8,2	-5,3	2,1	-5,3	1,1
Єгипет	4,2	5,3	5,6	3,0	2,1	-2,8	-3,9
Південна Азія	6,5	6,5	4,7	-2,7	2,8	-8,2	-3,1
Індія	7,0	6,1	4,2	-3,2	3,1	-9,0	-3,0
Пакистан	5,2	5,5	1,9	-2,6	-0,2	-5,0	-3,2
Бангладеш	7,3	7,9	8,2	1,6	1,0	-5,6	-6,3
Африка на південь від Сахари	2,6	2,6	2,2	-2,8	3,1	-5,8	0,0
Нігерія	0,8	1,9	2,2	-3,2	1,7	-5,3	-0,4
Південна Африка	1,4	0,8	0,2	-7,1	2,9	-8,0	1,6
Ангола	-0,1	-2,0	-0,9	-4,0	3,1	-5,5	0,7
Реальний ВВП**:							
країни з високим рівнем доходу	2,4	2,2	1,7	-6,8	3,8	-8,3	2,3
країни, що розвиваються	4,8	4,4	3,7	-2,4	4,7	-6,7	0,2
країни з низьким рівнем доходу	5,4	5,8	5,0	1,0	4,6	-4,4	-0,9

1	2	3	4	5	6	7	8
БРІКС	5,3	5,3	4,7	-1,7	5,3	-6,6	0,4
Увесь світ (з урахуванням ПКС, 2010 р.)	3,9	3,6	2,9	-4,1	4,3	-7,3	1,0
Обсяг світової торгівлі	5,9	4,0	0,8	-13,4	5,3	-15,3	2,8
Ціни на біржові товари:							
ціни на нафту	23,3	29,4	-10,2	-47,9	18,8	-42,5	16,9
Індекс цін на неенергетичні біржові товари	5,5	1,8	-4,2	-5,9	3,0	-6,0	1,3

Примітки: * e = оцінка; f = прогноз. Прогнози Світового банку часто оновлюються на основі нової інформації з урахуванням мінливих (глобальних) обставин.

** Сукупні темпи зростання обчислено з використанням зважених показників ВВП у доларах США в постійних цінах 2010 р.

Джерело: складено за [2].

цьому регіоні полягає в тому, що пандемія може тривати довше та матиме глибші наслідки, ніж передбачалося. Світовий фінансовий стрес може тривати та спричиняти подальший відтік капіталу. Вразливість у деяких країнах регіону – підвищений борг, значний фіскальний дефіцит, велика залежність від нестабільних потоків капіталу та значні зарубіжні резерви внутрішнього боргу – можуть погіршити наслідки зупинки потоків капіталу або більші витрати на запозичення. Неодноразові зриви у світовій торгівлі, повторна ескалація торговельної напруженості можуть завдати додаткової шкоди регіону [6].

За прогнозом, зниження економічної активності у Східній Азії та Тихоокеанському регіоні скоротиться на 2,2% у 2020 р., а активність залишатиметься значно нижчою за тенденцію у 2021 р. [7].

Пандемія COVID-19 згубно позначилася на країнах Європи та Центральної Азії внаслідок обвалу світових цін на сировинні товари, збоїв у глобальних і регіональних виробничо-збутових ланцюгах і різкого підвищення ступеня неприйняття ризиків на фінансових ринках. Розширення масштабів спалаху коронавірусу в країнах регіону посилює скорочення внутрішнього попиту, посилює перебої в постачанні та призвело до зупинки чималої частки економічної активності. В економіці Європи та Центральної Азії прогнозується спад на 4,7%, рецесія торкнеться майже всіх країн. Вплив спалахів коронавірусної інфекції гальмує приватне споживання та інвестиції, і на цьому тлі у 2020 р. очікується спад економічної активності в усіх субрегіонах: у Центральній Європі – на 5%, на Західних Балканах – на 3,2%, на Південному Кавказі – на 3,1%, у Східній Європі – на 3,6% і в Центральній Азії – на 1,7% [7].

Прогнозується, що економічна активність на Близькому Сході та в Північній Африці скоротиться на 4,2% через розвиток пандемії та зниження ринку нафти. Цей прогноз значно нижчий за прогноз зростання на +2,4%, опублікований у січневому виданні. Більше того, прогноз характеризується високою невизначеністю. На експортерів нафти негативно вплинуло падіння цін на нафту та спалахи COVID-19, тоді як імпортери нафти відчувають наслідки слабкості в країнах з розвинутою економікою та основних ринків, що розвиваються; зриви, пов'язані з мірами пом'якшення наслідків пандемії, і очікуваний відхід у туризмі. Серед країн – експортерів нафти очікується скорочення активності на 5%, оскільки низькі ціни на нафту знижують активність, а також різке зниження прогнозного зростання відносно прогнозу +2%, опублікованого в січні. Очікується, що Іран скоротить постачання нафти на 5,3%. У багатьох експортерах нафти зростання буде суттєво стримуватися зменшенням політики з видобутку нафти [7; 8].

У Південній Азії спостерігалось менше випадків зараження вірусом COVID-19, проте захворюваність все ще швидко зростає в регіонах. Промисловість і сфера послуг різко впали в Південній Азії в результаті заходів щодо пом'якшення наслідків пандемії та обвалу світового попиту. Туристична діяльність згасла. Торгова активність різко впала, оскільки в кількох країнах були запроваджені загальнодержавні обмеження, незважаючи на деякі послаблення останнім часом. Туризм серйозно сповільнився за час пандемії, що призвело до різкого зниження кількості туристів у таких економіках, як Бутан, Непал, Шрі-Ланка й особливо Мальдіви, де на туризм припадає велика частка продукції [7; 8].

Африка на південь від Сахари була спустошена пандемією COVID-19, і економічна активність зазнала краху в першій половині цього року. Пандемія принесла серйозні людські та економічні втрати, що спричинило найсерйозніші порушення загально регіональної економічної діяльності. Африка на південь від Сахари постраждала внаслідок впливу пандемії на ключових торгових партнерів, порушення глобальних ланцюгів подорожей і поставок та обвалу світових цін на сировину, особливо на нафту та промислові метали. У Нігерії та Південній Африці активність впала стрімко в першій половині року. Ряд промислових експортерів сировини, такі як Ангола, Демократична Республіка Конго та Гана, на додаток до внутрішніх перебоїв, мусили впоратися зі слабким зовнішнім попитом і нижчими цінами на нафту та метали. Експортери сільськогосподарських товарів, включаючи Кот-д'Івуар, Ефіопію та Кенію, постраждали від колапсу попиту, а також від порушень у ланцюгах поставок. Падіння світових подорожей у результаті пандемії відбулося через країни, що мають значний вплив на подорожі та туризм, таких як Кабо-Верде, Ефіопія, Маврикій, Сейшели [7; 8].

Економічні умови в Латинській Америці та Карибському басейні різко погіршилися, оскільки в регіоні поширилися наслідки пандемії COVID-19. Різде падіння світових цін на сировину було ударом для більшої частини регіону, зокрема для виробників нафти і газу. Різде уповільнення економіки в США та Китаї порушило ланцюги поставок до Мексики та Бразилії та спричинило різке падіння експорту з Чилі та Перу. Спад туризму, від якого країни Карибського басейну та Мексика сильно залежать, також мав негативні наслідки [7; 8].

Стосовно України МВФ давав найнегативніший прогноз падіння економіки у 8,2%, Всесвітній банк – 3,5%. Український уряд стверджує, що економіка країни скоротиться на 6% у 2020 р., але зросте приблизно на 4% у найближчі роки. Тим часом до кінця цього року інфляція прискориться до 4,7%, і на наступні роки наблизиться до середньострокового значення НБУ – 5% [5].

Насправді всі економічні прогнози щодо України були стабільними до початку COVID-19 – зі стабільним зростанням, помірним державним боргом і відносною ціною та валютною стабільністю. Однак зміна уряду на початку березня

спричинила певні політичні негаразди та реорганізацію, які сповільнили початкову реакцію. Без угоди з МВФ ризик суверенного дефолту збільшиться. Рівень безробіття у 2019 р. становив понад 9% робочої сили, частка неформальних працівників в економіці залишається дуже високою (до 30%), а соціальна безпека є слабкою. Низькі внутрішні заощадження та обмежений фіскальний простір обмежують спроможність домогосподарств або державних органів поглинати екзогенні шоки [5].

Згідно з останнім звітом про економічну діяльність, опублікованим Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства 9 вересня, ВВП у січні – липні 2020 р. порівняно з попереднім роком скоротився на 6,2%. 10 жовтня МВФ опублікував «Світовий економічний прогноз», в якому прогнозується, що ВВП в Україні скоротиться на 7,2% у 2020 р. 24 вересня Національний банк України (НБУ) оновив прогноз дефіциту бюджету на 2020 р. (із 7,5% до 6,0–6,5% ВВП). Прогноз був змінений за рахунок «сильного недофінансування» існуючих державних витрат у 2020 р. на сьогоднішній день [1; 5; 6].

Наприкінці 2019 р. прогнозоване зростання реального ВВП уряду на 2020 р. становив 3,7–4,8%, однак новий урядовий прогноз вказує на скорочення в межах 4–8% цього року. Національний банк України прогнозує скорочення на 6–7%. Проте якщо карантинні заходи продовжаться набагато довше, ці сценарії можуть ще більше погіршитися. Згідно з останнім економічним прогнозом, наданим Міністерством економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства, зростання ВВП досягне 4,6% у 2021 р., 4,3% у 2022 р. і 4,7% у 2023 р. Темп і шлях реформ у таких галузях, як енергетика, державні підприємства та децентралізація, будуть критично важливими для забезпечення позитивних результатів у довгостроковій перспективі [5].

ВИСНОВКИ

Наведені статистичні дані підтверджують думку багатьох провідних науковців світу щодо того, що результатом пандемії COVID-19 стане зниження рівня гіперглобалізації світової економіки. Побічним продуктом цього явища стане не тільки уповільнення темпів економічного зростання, але і значне падіння національних доходів у всіх країнах, крім, напевно, тих, які володіють найбільшою та диверсифікованою економікою. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт МВФ. URL: <https://www.imf.org/en/Data>
2. Global Economic Prospects: Darkening Skies. January 2019. Washington, DC / World Bank. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/31066>
3. Global economic prospects. East Asia and Pacific. URL: <http://pubdocs.worldbank.org/en/667991588788067485/Global-Economic-Prospects-June-2020-Analysis-EAP.pdf>
4. Special Series on COVID-19 by IMF. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/SPROLLS/covid19-special-notes#MSI>
5. Economic Development Ministry: Ukraine's economy to grow by 4.6 percent in 2021. URL: <https://www.ukrinform.net/rubric-economy/3072232-economic-development-ministry-ukraines-economy-to-grow-by-46-percent-in-2021.html>
6. Світовій економіці загрожує нова Велика депресія – голова МВФ // Європейська правда. 20 січня 2020 р. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2020/01/20/656032/>
7. Збитки світової економіки від коронавірусу можуть сягнути \$2,7 трлн, – Bloomberg // Еспресо. 7 березня 2020 р. URL: https://espresso.tv/news/2020/03/07/zbytky_svitovoyi_ekonomiky_vid_koronavirusu_mozhut_syagnuty_2_7_trln_bloomberg
8. Єврокомісія очікує рекордного зниження ВВП єврозони у 2020 році на 7,75% // Європейська правда. 6 травня 2020 р. URL: <https://www.euointegration.com.ua/news/2020/05/6/7109597/>

REFERENCES

- "Economic Development Ministry: Ukraine's economy to grow by 4.6 percent in 2021". <https://www.ukrinform.net/rubric-economy/3072232-economic-development-ministry-ukraines-economy-to-grow-by-46-percent-in-2021.html>
- "Global economic prospects. East Asia and Pacific". <http://pubdocs.worldbank.org/en/667991588788067485/Global-Economic-Prospects-June-2020-Analysis-EAP.pdf>
- "Global Economic Prospects: Darkening Skies". January 2019. Washington, DC / World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/31066>
- Oftsiinyi sait MVF. <https://www.imf.org/en/Data>
- "Special Series on COVID-19 by IMF". <https://www.imf.org/en/Publications/SPROLLS/covid19-special-notes#MSI>
- "Svitovii ekonomitsi zahrozhuiе nova Velyka depresiiа – holova MVF" [The World Economy is Threatened by a New Great Depression – the Head of the IMF]. Yevropeiska pravda. 20 sichnia 2020. <https://www.epravda.com.ua/news/2020/01/20/656032/>

"Yevrokomisiia ochikuiе rekordnoho znyzhennia VVP yevrozony u 2020 rotsi na 7,75%" [European Commission Expects Record Decline in Eurozone GDP in 2020 by 7.75%]. Yevropeiska pravda. May 6, 2020. <https://www.euointegration.com.ua/news/2020/05/6/7109597/>

"Zbytky svitovoi ekonomiky vid koronavirusu mozhut siahnuty \$2,7 trln, – Bloomberg" [The Damage to the World Economy From the Coronavirus Could Reach \$ 2.7 Trillion, – Bloomberg]. Espresso. March 7, 2020. https://espresso.tv/news/2020/03/07/zbytky_svitovoyi_ekonomiky_vid_koronavirusu_mozhut_syagnuty_2_7_trln_bloomberg